

Asia: VN/143/2022

Hallituksen esitys laiksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Uudenmaan ELY-keskuksen Oikeudelliset palvelut -yksikkö pitää esitysluonnoksessa ja muistiolounnoksessa esitettyjä ehdotuksia kannatettavana.

Oikeudelliset palvelut -yksikön näkemyksen mukaan esitetyt muutokset tulevat olettavasti nopeuttamaan työllisyyden edistämisen kuntakokeiluun kuuluvien kuntien työnhakijoiden asioiden käsittelyä ja sujuvoittamaan palveluprosessia erityisesti asiakkaiden näkökulmasta. Kokeilun alueen kuntien roolin vahvistaminen työttömyysturva-asioissa saattaa omalta osaltaan edistää sujuvaa siirtymistä malliin, jossa TE-palveluiden järjestäminen kuuluu pysyvästi kuntien järjestämisvastuulle, koska työttömyysturvatehtävien hoitamisesta kokeilun alueen kunnissa olisi enemmän kokemusta ja käytettävissä olevaa tietoa. Oikeudelliset palvelut -yksikkö kommentoi esitysluonnosta seuraavasti.

1) Kuntakokeiluun kuuluville kunnille siirrettävästä toimivallasta

Työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana oleville kunnille siirrettävä toimivalta antaa työvoimapolitiittisia lausuntoja asiakkaidensa oikeudesta työttömyysetuuteen niissä asioissa, joissa toimivalta on nykyisin työ- ja elinkeinotoimistolla ja joiden käsittelyä ei ole keskitetty valtakunnallisesti Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimistolle, selkeyttäisi kokeilun alueen kuntien työttömyysturvaan liittyviä tehtäviä. Kokeilun alueen kuntien ja alueellisten TE-toimistojen yhdenmukaisempi toimivalta antaa työvoimapolitiittisia lausuntoja saattaisi myös omalta osaltaan edistää TE-palveluiden sujuvaa siirtämistä pysyvästi valtiolta kuntien järjestämisvastuulle.

Esitysluonnoksessa on esitetty selkeällä tavalla, miltä osin kokeilun alueen kunnille siirretään lisää työttömyysturvaan liittyviä tehtäviä. Selkeyden vuoksi hallituksen esityksen perusteluissa voisi

kuitenkin vielä erikseen mainita koulutusta vailla olevan nuoren etuusoikeuden palautumista ja toistuvan työvoimapolitiittisesti moitittavan menettelyn johdosta asetetun työssäolovelvoitteen jälkeistä etuusoikeutta koskevien työvoimapolitiittisten lausuntojen kattavan myös ns. viittauslausuntojen antamisen tilanteissa, joissa etuusoikeus ei ole palautunut. Oikeudelliset palvelut -yksikkö toteaa lisäksi, että vaikka nuoren etuusoikeuden palautumisen ja työssäolovelvoitteen lakkaamisen arvioimiseen ei sisältyisi merkittävää työvoimapolitiittista harkintaa, voidaan joissain tilanteissa joutua arvioimaan useampaa asiaan vaikuttavaa seikkaa, jotta etuusoikeuden palautumisen oikea ajankohta saadaan selvitettyksi. Tämä edellyttää työttömyysturvaan liittyvän lainsäädännön perusteiden hyvää hallitsemista.

Kokeilualueen kunnilla on tulkittu olevan toimivalta antaa työvoimapolitiittiset lausunnot myös takautuvasti toimivaltaansa kuuluvien lausuntojen osalta. Vaikka tulkinta on johdettavissa työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetusta laista, ja tulkinta on vahvistettu työ- ja elinkeinoministeriön työttömyysturvan ajankohtaikirjeessä 10/2021 (VN/26719/2021), voisi olla tarkoituksenmukaista kirjata tämä myös ainakin hallituksen esityksen perusteluihin, koska tältä osin on ollut epätietoisuutta varsinkin kokeilulain 12 a §:n voimaantulon alkuvaiheessa.

2) Ilmoitus menemisestä työnhakuun toiseen valtioon

Esitysluonnoksessa on todettu, että työttömän on täytynyt ennen työnhakijaksi lähtöä toiseen EU- tai ETA-maahan tai Sveitsiin rekisteröityä työnhakijaksi ja pysyä kokeilualueen kunnan käytettävissä vähintään neljän viikon ajan työttömäksi tulemisen jälkeen. Edellä mainittuun neljän viikon määräaikaan voitaisiin ottaa huomioon myös työ- ja elinkeinotoimiston asiakkuus ennen lain voimaantuloa.

Hallituksen esityksen perusteluissa tulisi selkeyden vuoksi tarkentaa, huomioidaanko työvoimaviranomaisen käytettävissä olossa myös se aika, jonka asiakas on ollut kokeilualueen kunnan asiakkaana ennen ehdotettujen muutosten voimaantuloa, ja lasketaanko työvoimaviranomaisen käytettävissä olossa sekä asiakkuus TE-toimistossa että kokeilualueen kunnassa. Asiakkaiden yhdenvertaisuuden kannalta tulisi huomioida molemmat asiakkuudet, koska asiakkaalla ei ole lähtökohtaisesti mahdollisuutta valita sitä, kumpaan viranomaiseen hänen asiakkuutensa kuuluu.

3) Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimiston työttömyysturvaan liittyvien tehtävien laajentaminen

Työttömyysturvaprosessin selkeyttämisen osalta on perusteltua tässä vaiheessa laajentaa Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimiston toimivaltaa antaa työvoimapolitiittiset lausunnot kokeilualueen kuntien asiakkaille myös muistakin kuin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun asetuksen 16 a §:n 1 momentissa määritellyistä työttömyysetuuden saamisen työvoimapolitiittisista edellytyksistä, kun työttömyysturvan vastuualue hoitaa asetuksessa säädettyjä

tehtäviä. Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimiston toimivallan laajentaminen nopeuttaisi ja yksinkertaistaisi työnhakijoiden työttömyysturva-asioiden käsittelemistä.

Oikeudelliset palvelut -yksikkö toteaa kuitenkin, että säädösteknisesti kokeilualueen kunnalla ja Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimistolla olisi esitysluonnoksen perusteella tasavertainen toimivalta lausua kokeilulain 12 a §:n 1 momentissa tarkoitetuista työvoimapoliittisista edellytyksistä kokeilualueen kunnan asiakkaiden osalta. Tältä osin voisi olla tarpeellista täsmentää toimivaltaa koskevaa sääntelyä, jotta välttyttäisiin ristikkäisiltä tulkinnoilta Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimiston ja kokeilualueen kunnan välillä esim. lausuntojen uudelleen käsittelyä tai muutoksenhakuprosessia silmällä pitäen. Tämä voisi olla mahdollista toteuttaa esim. määrittelemällä epäselviä tai tulkintaa vaativia tilanteita varten toiselle taholle ns. viimesijaisen tulkintavastuun näiden lausuntojen osalta, jotta toimivallasta ei syntyisi epäselvyyttä.

Ehdotetussa säännöksessä on jätetty Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimistolle harkintavaltaa sen suhteen, milloin muista kuin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun asetuksen 16 a §:n 1 momentissa määritellyistä työttömyysetuuden saamisen työvoimapoliittisista edellytyksistä lausutaan. Tältä osin voisi olla tarkoituksenmukaista avata hallituksen esityksen perusteluissa tarkemmin sitä, missä tilanteissa Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimisto voisi siirtää asian kokeilualueen kunnan käsiteltäväksi.

4) Muuta

Työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskuksen työvoimapoliittisten lausuntojen antamiseen liittyvän toimivallan kirjaamista työ- ja elinkeinoministeriön asetukseen työvoimapoliittisista lausunnoista ja yhteistyövelvoitteesta työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa ja kyseisen asetuksen voimaantulosäännöksen muuttamista voidaan pitää perusteltuina.

Muroke Hans
Uudenmaan ELY - Oikeudelliset palvelut yksikkö